

החברותא

החברותא בטאון פנימי לחברים גליון מס 135 בס"ד ערש"ק פר' בראשית כ"ז תשרי תשס"א

פנינים יקרים

ואת המאור הקטן לממשלת הלילה ואת הכוכבים. יש להבין בפשט הכתוב שלא זכר מענין הכוכבים מאומה בסדר המאמר כי אם בגמר העשיה כמ"ש ויעש אלוקים אחר שזכר ואת המאור הקטן לממשלת הלילה נמצא פתאם כוכבים... אמר הקב"ה הואיל והלכנה הזו נתמעטה ממני להיות שולטת בלילה גזור אני עליה בשעה שהיא יוצאת שיהיו הכוכבים יוצאים עמה ובשעה שהיא נכנסת יהיו הכוכבים נכנסין עמה כאלו בעבור מדת העונה זכתה לכבוד...

וירא אלוקים את כל אשר עשה והנה טוב מאד וכו' (בראשית א' לא) איתא במדרש טוב זה יצה"ט טוב מאד זה יצה"ר. וכך תרגם אונקלוס והוא תקין לחדא פירוש שהוא מתוקן מאד. כי הרע נצרך לקיום הטוב. וכן דרשו טוב מאד זה מדת יסורין. וכי מדת יסורין טוב מאד? אתמהא, אלא שע"י היסורים הבריות באים לחיי העוה"ב.

וכל שיח השדה (שם ב. ה) היה ראוי לומר וכל עצי השדה. אבל אמר שיח מלשון לשוח בשדה שדרשוהו רבו"ל מלשון תפלה. ובא לרמוז כי כל האילנות והצמחין משבחין ומקלסין להקב"ה כענין שדרשו רז"ל בפסוק יתרועעו אף ישירו שהשבילים אומרים שירה כי כזה הקב"ה להיות קילוסו עולה מכל המינים ואפילו מבעלי הנפש הצומחים.

ונח מצא חן בעיני ה' (סוף פר' בראשית) כי כל מי שאינו כועס מוצא חן ונח כשמו כן הוא נח ואינו כועס ולכך מצא חן כי נח אותיות חן.

ונהר יוצא מערן. הענין הוא שהעיקר הוא העונה וכל מאן דזעיר הוא רב. וזהו ונהר פי' אור יוצא מערן הוא מלשון דכתיב בקהלת (ה' ג) וטוב משניהם את אשר ערן לא היה פירוש מהאיש אשר עדיין לא הוא שאינו מחזיק עצמו לכלום רק שמתאמץ את עצמו בעבודת השי"ת כאלו הוא מתחיל עכשיו מאדם כזה יוצא אור...

בראשית ברא אלוקים ס"ת אמת. רבי יצחק פתח ראש דברך אמת (ב"ר א. ז. ועין רש"י) באותיות אמת מקופלת ומרומזת כל התורה עשרת הדברות מתחילות בא' - אנוכי ה' אלוקיך. המשנה מתחלת במ' מאימתי קורין את שמע. הגמרא מתחילה בת' תנא היכא קאי (ברכות)...

ויאמר אלוקים יהי אור ויהי אור דרש האדמו"ר רבי נח מלכביץ: יהודי בא לפני הקב"ה בתפלה "ויאמר" בלשון תחנונים: רבש"ע האלוקים יהי אור! האר לי באורך עד אנה אשקע בחשכות? מיד "ויהי אור" השי"ת מאיר לו!

בספר דברי דוד (ליקוטים) ע"פ לא טוב היות האדם לבדו (בראשית ב. יח): וז"ל הנה, העולם מקשים, מה נשתנה האדם מכל הנבראים. שבכולם נאמר כי טוב, וביצירת האדם ביום השישי לא נאמר כי טוב. והענין הוא, לצד היות האדם טרם בריאת האשה בבחינת פלג גופא, ועדיין לא נשלמה יצירתו, לפיכך לא נאמר בו כי טוב. ובאמת אחר שנבראה האשה, ונשלמה יצירת האדם להיותו האדם השלם, אז וודאי הוא בבחינת טוב, וכבר נאמר (משלי יח, כב) מצא אשה מצא טוב. וזה לא טוב, לא נאמר טוב ביצירת האדם לצד כי היות האדם לבדו, שהיה שריו בלא אשה, ולכך לא היה שייך בו כי טוב: ודפח"ח וכו'.

ויקרא אלוקים לרקיע שמים... הנה כל דבר נקרא ע"ש תכליתו א"כ היה צריך להקרא רקיע ולמה נקרא שמים? אלא רקיע מורה על הברל ופירוד לפיכך שינה הקב"ה ובחר בשם שמים המורים על שלום ואחדות שכן אף שנעשו השמים מאש ומים ככל זאת שלום ביניהם.

(ישמח משה)

שיחת הרא"ש תת"ק נכתב"ז נכתב ע"י הר"ר ל' פ' הבית.

(אמר הכותב: מדויק מלשון התורה בהצטדקות אדם וחיה באמרם בלשון הוה "ואוכל" ולא בלשון עבר "אכלתי").

כאשר האדם מכיר היטב בכשלונותיו ובחוסר האונים ואינו בטוח שיחזיק מעמד כשיתקל בנסיון מחודש. האדם נמצא בחרדה גדולה עד מאד מפחד פחד נורא על כל הרף עין שמא יפול במלכודת שהיזהר שם לו כדי ללכודו ברשתו ולהפילו שוב באותו נפילה שנפל בעבר. מתוך הפחד מהנעלם זועק האדם אל ה' בחזקה. בתפלה ובהתבודדות שופך שיחו אל ה' כעני בפתח ומבקש שהשי"ת יתן חסותו עליו לבל יכשל ח"ו. והשי"ת מרוב רחמיו יושב בסתר עליון אשר בצל שדי יתלונן פורס חסותו עלינו מגן עלינו בעברת חסדו להיות לנו לעזר ולהושיע.

כאשר האדם נשמר מכשלונותיו רואה בבירור שאין זה הכח שלו אלא שכל כולו חסד השי"ת (אמר הכותב: מדויק מלשון הרמב"ם בפ"ב בהלכות תשובה שמסביר שבעל תשובה אמיתי הוא זה שיעיד עליו יודע תעלומות שלא ישוב לזה העון עוד. ע"כ מדברי הרא"ש מדויק שהאדם אינו מסוגל להעיד על עצמו שלא יכשל שוב כי האדם נמצא בפחד נורא מהכשלון ואיך יעיד שלא יכשל שוב. אלא הקב"ה הרוצה בתשובת עמו ישראל כשרואה איך האדם מתאמץ בתפלה אז הקב"ה

צריכים לעשות תשובה, ומה היא תשובה? חרטה על העבר וקבלה על העתיד! חרטה על העבר הוא בזה שרואה שפלותו במעשים שעשה שהם כנגד רצון הבורא יתברך שמו. אבל איך קבלה על העתיד הרי האדם כולו כשלון ואיך יכול להיות בטוח שאכן מה שיקבל על עצמו בעתיד יחזיק מעמד? אלא! אדרבה בזה שמכיר שפלותו באמת ויודע שאינו יכול להחזיק מעמד דייקא מזה מבין שאם במציאות לא יכשל להבא אין זה מהכוחות שלו אלא שכל התחזקות הוא ממציאות הו"י השומר על האדם מכל משמר לבל יכשל בעתיד. וכאשר יתבונן בדבר יראה ויחוש גדלות הבורא יתברך שמו המכוונו בדרך לא דרך על מנת שלא יכשל בעתיד.

דוגמא לדברים האמורים מהוידוי של אדם הראשון. לאחר שנכשל באכילה מעץ הדעת שאל הקב"ה את אדה"ר: "המן העץ אשר צויתך לבלתי אכל ממנו אכלת?" אדה"ר ענה להקב"ה אכלתי ואוכל עוד! - אין לי כל בטחון שאכן לא אוכל עוד על אף שאני מכיר בכשלון בזה שלא שמעתי בקול ה' ואכלתי מעץ הדעת. אך מי יודע אם נוכל להחזיק מעמד כאשר נתנסה שוב לבלתי אכול. ואם בפועל נחזיק מעמד ולא נאכל אין זה מהכח אלא רק מחסדי השי"ת הטוב והמטיב לרעים ולטובים אשר ברחמיו הגדולים יסובב את הסיבות לבל נכשל.

הנמשל: האבנים הטובות והמרגליות הם המה המעשים הטובים המצריכים שמירה מעולה מקבוצת הפורעים שהם היצה"ר ופמליתו. ואף שהעולם בנוי בצורה מסודרת ומותאמת לקיום התורה והמצוות כי הם חיינו כך שהתורה והמצוות נשמרים היטב בכספת של עולם הטבע ובכל המרכיבים הנוספים חדר ארמון וכו', אמנם לפתח חטאת רובץ ואם לא יעמדו על המשמר, כל המרכיבים המועילים שבעולם הטבע לא יועילו מאומה לעומת קבוצת הפורעים. לזה העמידו את השומר אשר תפקידו לעמוד על המשמר להיות עירני בחשש של כל תנועה קלה שהוא כנגד תוה"ק. אך בל נרמה את עצמנו שאנו מסוגלים לעמוד נגד היצר, כלל וכלל לא הלא יצר לב האדם רע מנעוריו וכל תפקידו לצפצף להשי"ת והקב"ה מביא מיד את כל הנשמות הקשורות לזה האדם - השומר, ואת כל הנשמות הקשורות לאותם מצוות ומעשים טובים, ומונעים מהיצה"ר לבצע זממו.

אין כל צורך לחכות לאיזה נקודת התעוררות מתחושה של סכנה כי אנו בסכנה תמידית. נתמיד בהכרה שאנו לא מסוגלים להתגבר על היצר לבד. נתמיד בתפלה וזעקה אל השי"ת: אל תביאנו לידי נסיון וכשנהיה בתשובה תמיד, חרטה על העבר - שפלות וקבלה על העתיד - לראות בגדלות הבורא יתברך שמו.

יעיר חסדו וחסותו עליו ויעיד שלא ישוב לזה העון שוב... ודו"ק).

הרא"ש המשיל את החוזר בתשובה לאחד מהשומרים על הכספת של המלך. בכספת של המלך נמצאים אבנים טובות ומרגליות אשר אין ערוך לחשיבותם. הכספת מונחת בחדר מוגן ומוגף. החדר נמצא בארמון המלוכה המבוצרת בביצורים מדהימים. ולמרות זאת נמצאת בארמון תחת שמירה מעולה 24 שעות ביממה. כי בלי שמירה אין כל ספק שקבוצת הפורעים יצליחו להתגבר על הקשיים הנערמים בארמון המבוצר בחדר המוגן ויגיעו חיש מהר אל הכספת לפצח אותה ולהוציא ממנה כל שללה. לכן ברור כשמש בצהרים שהארמון המבוצר מחייבת גם כתת שומרים שישמרו על הארמון בכלל, ועל החדר והכספת בפרט. כי הפורעים מעונינים מאד לבצע זממם.

בעצם השומרים העומדים על המשמר אינם מסוגלים בעצמם להדוף את קבוצת הפורעים. עיקר תפקידם הוא לעמוד על המשמר להיות עירניים לעת הצורך ולהזעיק את האנשים שהתמחו במיוחד להלחם נגד הפורעים ואשר רק להם הנשק המתאים במאבקם נגד הפורעים. הרי שתפקיד השומר אינו אלא להיות ה"מצפצף" שקורא לעזרה את המומחים האלו.

כשהייתי צמוד להרא"ש בעשיה בבית ובמיוחד בבין הזמנים הייתי מנצל את ההזדמנות והייתי מתלווה להרא"ש בדרכו... (דרכו: לבקורי בית, לחנות של מזרחי, לחנות של הרא"ש אשר ברחוב יפו, לשדה, לקברות הצדיקים וכד').

באחד הפעמים היה הרא"ש בדרכו לחנות שלו אשר ברחוב יפו (אודות החנות נדבר בעז"ה בהזדמנות אחרת) באמצע הדרך שינה הרא"ש את כיון ההליכה פנה לדרך צדדית נעצר ליד איזה בית, אמר לי: וארט א מינוט איך קום שוין ארויס (חכה דקה אני כבר יוצא) הבינתי שנכנס לחטוף מבט או להחליף איזה מילה באחד מביקורי הבית שלו. הדקה הזאת ערכה יותר מ-4 שעות. מכיון שהרא"ש אמר לי להמתין המתנתי בחוץ במשך כל הזמן מבלי לזוז מהמקום. לא הכרתי לא את הבית ולא את בני הבית. אך ממה ששמעתי הבנתי שהרא"ש עוסק שם באיזה שלום בית. צעקות הבעל והאשה בקעו החוצה, אט אט הצעקות שקטו אולם הרא"ש עדיין מתעכב בבית. כשיצא הרא"ש מהבית ליוו אותו בני הזוג אל הכביש בה המתנתי. בדרך לחנות הרהבתי עוז לשאול אותו בעדינות מה קרה והרא"ש "התנדב" מיד למלאות רצוני וסיפר לי בהרחבה כדלהלן:

באמצע הדרך לחנות חשתי שבני הזוג זקוקים לעזרתי המידית, השלום בית שם מעורער ומידי פעם אני צריך לחזק את השלום בית. תחילה חשבתי שהתחושה שלי היא לבקר אצלם להתעניין בשלומם ומיד להמשיך בדרכי. אך כשנכנסתי לבית מצאתי את עצמי בתוך מצב של ריב אלים. נורקו כסאות זה על זה נקרעו חוטי הטלפון וכד'. הצעקות הבקיעו שחקים. ברגע הראשון ממש שכחתי את עצמי ולא מצאתי יד ורגל איך להתמודד עם המצב. אולם בס"ד הפרדתי את בני הזוג בשתי חדרים נפרדים תקנתי את המפגעים סדרתי את הרהוט המפוזר, נקיתי את הבית כדי להשוות לו מראה נורמלי. הבנתי שכל זמן שהבית לא יהיה מסודר אין כל תקווה שיהיה לי האפשרות לדבר על ליבם של בני הזוג. אח"כ התחלתי בדיאלוג דברתי עם בני הזוג. תחילה עם כל אחד בנפרד ואח"כ עם שניהם ביחד. לא עזבתי את הבית עד שהרגשתי שהם נרגעו. הרא"ש המשיך ואמר: איני יודע כמה זמן השלום בית יחזיק אנו צריכים לעשות את שלנו בהשתדלות המירבית העומדת באפשרותנו ההצלחה אינה שלנו.

אמר הכותב: אכן לפנינו דוגמא אחת מגי אלפים במעשי החסד האנושי של הרא"ש בנוסף למעשי החסד בצדקה למעוטי יכולת. אשרינו!

שהשמחה במעונם

י"ל ע"י
משרתת החברותא
שדני 3
טל: 02-5829688
פקס: 02-5325477
תל: 5080
ירושלים 91050

הר"ר אביגדור מנדלוביץ ומשפ' להולדת הבת
הר"ר יעקב מנדלוביץ ומשפ' להולדת הנכדה
הר"ר יחזקאל פשקוס ומשפ' להולדת הבת
הר"ר משה פשקוס ומשפ' להולדת הנכדה
הגב' נעמי פשקוס להולדת הנינה
הר"ר יוסף דוב ויסברג ומשפ' להולדת הנינה
הר"ר אליהו אלישיב ומשפ' להולדת הבת
הר"ר יעקב קרליץ ומשפ' להולדת הנכדה
הר"ר יהודה ליב פרוש ומשפ' להולדת הנכדה
הר"ר משה חנופיק ומשפ' להולדת הנכדים